



persbericht

Niet te ver uit de kast. Ervaringen van homo- en biseksuelen in Nederland

Den Haag, 21 maart 2012

Homoseksualiteit wordt in Nederland breed geaccepteerd, zo is de ervaring van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen.

Gunstige tekenen van de grote mate van acceptatie van homoseksualiteit zijn:

- Verreweg de meeste homoseksuele mannen en lesbische vrouwen zijn open over hun seksuele voorkeur. Minder dan 10% is niet open tegenover naasten zoals de ouders, broers en zussen en heterovrienden.
- 92% van de moeders en 86% van de vaders van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen accepteert de seksuele voorkeur van hun kind.

Minder geruststellend is dat:

- 29% van de homoseksuele mannen en 23% van de lesbische vrouwen in het afgelopen jaar in de openbare ruimte een of meer negatieve reacties kreeg vanwege hun seksuele voorkeur.
- Veel homoseksuele mannen en lesbische vrouwen passen hun gedrag aan om negatieve reacties te voorkomen. Meer dan de helft van degenen met een partner raakt die in het openbaar (soms) om die reden niet aan.

Biseksuelen, zeker biseksuele mannen, zijn minder open over hun gevoelens dan homoseksuelen.

Dit blijkt uit de SCP-publicatie *Niet te ver uit de kast*, die op 21 maart 2012 verschijnt. De onderzoekers prof. dr. Saskia Keuzenkamp, Niels Kooiman MSc en drs. Jantine van Lisdonk schreven dit rapport op verzoek van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Marja van Bijsterveldt. Het is gebaseerd op enquêtes in 2010 en 2011 onder homo- en biseksuele mannen en vrouwen.

Hoeveel homo- en biseksuelen zijn er?

Naar schatting 3% van de mannen en 1,4% van de vrouwen van 16 jaar en ouder voelt zich seksueel uitsluitend aangetrokken tot de eigen sekse. Ruim 6% van de

mannen en bijna 16% van de vrouwen is enigszins of evenveel op de eigen sekse gericht en kan als biseksueel getypeerd worden. In totaal gaat het in Nederland om ongeveer 600 duizend mannen en bijna 1,2 miljoen vrouwen van 16 jaar en ouder.

Homoseksuelen zijn vaker 'uit de kast' dan biseksuelen

Homoseksuele mannen en lesbische vrouwen zijn veel vaker open over hun seksuele voorkeur dan biseksuelen. Zo is 97% van de homoseksuele mannen en 98% van de lesbische vrouwen tegenover ten minste één andere persoon open. Bij biseksuelen geldt dit voor respectievelijk 50% van de mannen en 86% van de vrouwen.

Ouders, broers en zussen en heterovrienden van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen zijn het vaakst op de hoogte (90% of meer van de gevallen). Ouders van biseksuelen weten het veel minder vaak: bij mannen geldt dit voor 23% van de moeders en 15% van de vaders en bij vrouwen voor 53% van de moeders en 38% van de vaders.

Grote mate van acceptatie van homoseksualiteit, wat minder van biseksualiteit

83% van de bevolking van 16 jaar en ouder vindt dat homoseksuelen vrij moeten zijn om te leven zoals zij willen. Hetzelfde percentage geldt voor biseksuelen. De overgrote meerderheid van de homoseksuele mannen en lesbische vrouwen zegt dat de ouders hun seksuele voorkeur accepteren: dat geldt voor 92% van de moeders en 86% van de vaders. Bij biseksuelen geldt dit ook voor de meerderheid van de moeders (77%) – in hoeverre het ook voor de vaders geldt kon in dit onderzoek niet worden vastgesteld.

Toch blijkt ook dat een aanzienlijk deel van de homoseksuele mannen en lesbische vrouwen het niet gemakkelijk vindt om naar anderen openlijk homoseksueel te zijn. Zo voelt ruim een derde zich niet voldoende op zijn gemak om met familie over de seksuele voorkeur te praten.

Openbare ruimte niet altijd veilig

Vooraf in de openbare ruimte krijgen veel homoseksuelen te maken met negatieve reacties vanwege hun homoseksualiteit. 29% van de mannen maakte dat in het afgelopen jaar mee en 23% van de vrouwen. Het meest komen voor: afkeurende blikken (18% van de mannen en 16% van de vrouwen), scheldpartijen (resp. 11% van de mannen en 4% van de vrouwen) en zogenaamde grappen (8% resp. 7%). Vooral degenen die zich niet gedragen conform wat traditioneel van mannen en vrouwen wordt verwacht, worden beschimpt. 3% van de mannen werd ook bedreigd en 1% van de mannen en vrouwen bespuugd. Ernstiger fysiek geweld komt ook voor. Bijna een half procent werd hier in het afgelopen jaar mee geconfronteerd.

Biseksuele mannen maken minder negatieve reacties mee dan homoseksuele mannen. Tussen biseksuele vrouwen en lesbische vrouwen is er geen verschil.

Negatieve reacties op de werkvloer

Ook op het werk kreeg 14% van de mannen en 5% van de vrouwen een of meer negatieve reacties in het afgelopen jaar.

Dit rapport bevat eveneens gegevens uit een onderzoek naar de ervaringen van werknemers in het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Daaruit blijkt dat 12% van de homoseksuelen te maken kreeg met een of andere vorm van psychisch-

fysiek geweld (een verzamelterm voor pesten en discriminatie, bedreiging, lichamelijk geweld en seksuele agressie). Dat is een beduidend groter aandeel dan onder de heteroseksuele medewerkers in het MBO (7%).

Veel homoseksuelen passen zich aan om negatieve reacties te voorkomen

Ruim de helft van degenen met een partner van dezelfde sekse raakt deze buiten (soms) niet aan. Ongeveer twee op de tien homoseksuelen mijden bepaalde mensen of plekken. Homoseksuele mannen doen dat meer dan lesbische vrouwen. Ook passen homoseksuele mannen vaker dan lesbische vrouwen hun gedrag, kleding of manier van praten aan.

Relatief veel psychische problemen

10% van de lesbische vrouwen en 5% van de homoseksuele mannen van 16-64 jaar kan als psychisch ongezond worden getypeerd. Onder de Nederlandse bevolking van 18-64 jaar is dat 3%. Dat blijkt uit de zogeheten MHI-5-schaal, die vooral depressie en stemmingsstoornissen meet. Er zijn geen grote verschillen tussen homo- en biseksuelen.

Homoseksuele mannen en lesbische vrouwen hebben ook vaker suïcidale neigingen. 11% van de mannen en 16% van de vrouwen heeft daarvoor ooit een plan gemaakt en 6% van de mannen en 10% van de vrouwen deed daartoe ooit daadwerkelijk een poging. Die percentages liggen beduidend hoger dan onder de algemene bevolking van 18-64 jaar, waar 3% ooit een plan heeft gemaakt en 2% ooit een poging deed. Bij biseksuele vrouwen liggen de percentages nog hoger dan bij lesbische vrouwen. Bij mannen is er nauwelijks verschil in suïcidaliteit tussen de homo- en de biseksuelen.

'Gewoon homo?'

Het is dus niet voor alle homoseksuele mannen en vrouwen vanzelfsprekend en probleemloos om 'gewoon homo te zijn', zoals in het overheidsbeleid wordt nagestreefd. homoseksuelen zijn een minderheid en de norm van heteroseksualiteit zal vermoedelijk altijd dominant blijven. Zolang negatieve reacties regelmatig voorkomen en er in de samenleving moeite blijft bestaan met openlijke uitingen van homoseksualiteit, zullen homo- en biseksuelen zich tot op zekere hoogte onvrij blijven voelen 'hun leven te leiden zoals zij willen'.

SCP-Publicatie 2012-10, Niet te ver uit de kast. Ervaringen van homo- en biseksuelen in Nederland, Saskia Keuzenkamp (red.), Niels Kooiman en Jantine van Lisdonk, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, ISBN-nummer 978 90 377 0603 1, prijs €21,90. De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te downloaden of te bestellen via de website: www.scp.nl

Voor meer informatie over de inhoud van deze publicatie: Saskia Keuzenkamp, tel. 070-3407813, e-mail s.keuzenkamp@scp.nl. Voor algemene vragen: Irma Schenk, tel. 070-3405605/7000, e-mail: i.schenk@scp.nl.